

Bo'lajak boshlang'ich ta'lim o'qituvchisini innovatsion faoliyatga tayyorlash metodikasi

Maxkamova Saodat Baxtiyarovna –
Nizomiy nomidagi O'zMPU dotsenti
E-mail: saodat_mahkamova@mail.ru
ORCID: <https://orcid.org/0009-0008-3907-0491>

To'lqinova Fotimaxon Saidakbar qizi –
Toshkent Kimyo Xalqaro Universiteti magistri
E-mail: tulkinovafotima95@gmail.com
ORCID: <https://orcid.org/0009-0000-3201-8617>

Annotatsiya. Mazkur maqolada bo'lajak boshlang'ich ta'lim o'qituvchilarini innovatsion faoliyatga tayyorlash muammosining nazariy-metodologik va amaliy jihatlarini kompleks o'rganishga bag'ishlangan. Maqolada zamonaviy ta'lim tizimining transformatsion rivojlanish sharoitida pedagog kadrlarning innovatsion kompetensiyalarini shakllantirishning ilmiy asoslari tizimli yondashuv asosida tahlil etilgan. Ishda innovatsion ta'lim texnologiyalarining mohiyati, mazmuni hamda ularning pedagogik jarayonga integratsiyalashuvi konstruktivistik va kompetensiyaviy yondashuvlar kontekstida yoritilgan. Shuningdek, bo'lajak boshlang'ich ta'lim o'qituvchilarining innovatsion faoliyatga tayyorligini ta'minlovchi didaktik shart-sharoitlar, pedagogik omillar va metodik mexanizmlar aniqlangan. Tadqiqot doirasida ishlab chiqilgan metodik model asosida tajriba-sinov ishlari tashkil etilib, uning natijalari matematik-statistik tahlil asosida umumlashtirilgan. Olingan natijalar taklif etilgan metodikaning samaradorligini hamda uning pedagogik amaliyotda qo'llanish imkoniyatlarini tasdiqlaydi. Mazkur tadqiqot natijalari oliy ta'lim muassasalarida pedagog kadrlar tayyorlash jarayonini takomillashtirish, xususan, bo'lajak boshlang'ich ta'lim o'qituvchilarining innovatsion faoliyatga tayyorligini oshirishda ilmiy-amaliy ahamiyat kasb etadi.

Kalit so'zlar: innovatsion faoliyat, boshlang'ich ta'lim, pedagogik kompetensiya, innovatsion yondashuv, ta'lim texnologiyalari, metodik model, didaktik shart-sharoitlar, refleksiya, kasbiy tayyorgarlik.

Методика подготовки будущего учителя начального образования к инновационной деятельности

Аннотация. статья посвящена комплексному исследованию теоретико-методологических и практических аспектов подготовки будущих учителей начального образования к инновационной деятельности. В работе проведён системный анализ научных основ формирования инновационных компетенций

педагогических кадров в условиях трансформации современной образовательной системы. Раскрыта сущность и содержание инновационных образовательных технологий, а также их интеграция в педагогический процесс на основе конструктивистского и компетентностного подходов. Определены дидактические условия, педагогические факторы и методические механизмы, обеспечивающие готовность будущих учителей начального образования к инновационной деятельности. В рамках исследования проведена опытно-экспериментальная работа, результаты которой обработаны с использованием методов математико-статистического анализа. Полученные данные подтверждают эффективность предложенной методики и её практическую значимость. Результаты исследования могут быть использованы в системе подготовки педагогических кадров и направлены на повышение уровня инновационной готовности будущих учителей.

Ключевые слова: инновационная деятельность, начальное образование, педагогическая компетентность, инновационный подход, образовательные технологии, методическая модель, дидактические условия

Methodology for preparing future primary school teachers for innovative activities

Annotation. This is devoted to a comprehensive study of the theoretical, methodological, and practical aspects of preparing future primary school teachers for innovative activity. The research analyzes the scientific foundations of forming innovative competencies of pedagogical staff within the context of the transformation of modern education systems. The study examines the essence and content of innovative educational technologies and their integration into the pedagogical process based on constructivist and competency-based approaches. Furthermore, the didactic conditions, pedagogical factors, and methodological mechanisms that ensure the preparedness of future primary school teachers for innovative activity are identified and substantiated. An experimental study was conducted based on the developed methodological model, and its results were processed using mathematical and statistical analysis. The findings confirm the effectiveness of the proposed methodology and demonstrate its applicability in pedagogical practice. The results of the research have scientific and practical significance in improving the system of training pedagogical personnel, particularly in enhancing the readiness of future primary school teachers for innovative activity.

Keywords: innovative activity, primary education, pedagogical competence, innovative approach, educational technologies, methodological model, didactic conditions, reflection, professional training.

KIRISH

Hozirgi globallashuv va raqamli transformatsiya sharoitida ta'lim tizimining mazmuni va sifat ko'rsatkichlariga qo'yilayotgan talablar tubdan o'zgarib bormoqda. Zamonaviy jamiyatda bilimga asoslangan iqtisodiyotning shakllanishi, axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining jadal rivoji hamda ijtimoiy-iqtisodiy munosabatlarning murakkablashuvi ta'lim tizimini modernizatsiya qilishni taqozo etmoqda. Shu nuqtai nazardan, pedagog kadrlarning kasbiy tayyorgarligi, xususan, ularning innovatsion faoliyatga tayyorligi muhim ilmiy-pedagogik muammo sifatida dolzarblik kasb etadi. Boshlang'ich ta'lim tizimi uzluksiz ta'limning muhim bo'g'ini sifatida shaxsning keyingi rivojlanish bosqichlari uchun zarur bo'lgan bilim, ko'nikma va kompetensiyalarning shakllanishiga xizmat qiladi. Aynan shu bosqichda o'quvchilarda mustaqil fikrlash, ijodiy yondashuv va muammoli vaziyatlarni hal

etish qobiliyatlari rivojlanadi. Bu esa boshlang'ich ta'lim o'qituvchisidan nafaqat an'anaviy pedagogik bilimlarni, balki innovatsion yondashuvlarni chuqur o'zlashtirishni talab etadi. Ilmiy adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, ta'lim jarayonida innovatsion faoliyatni tashkil etish muammosi ko'plab xorijiy va mahalliy olimlar tomonidan tadqiq etilgan. Xususan, konstruktivistik yondashuv asoschisi sifatida e'tirof etiluvchi John Dewey ta'lim jarayonida o'quvchining faol ishtirokini ta'minlash zarurligini asoslab, bilimni tajriba asosida egallash konsepsiyasini ilgari suradi.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODLAR

Zamonaviy ta'lim tizimini rivojlantirish davlat siyosatining ustuvor yo'nalishlaridan biri hisoblanadi. Xususan, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 29-apreldagi "Xalq ta'limi tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi to'g'risida"gi PF-5712-son Farmonida ta'lim sifatini oshirish, pedagog kadrlarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish hamda ta'lim jarayoniga innovatsion texnologiyalarni keng joriy etish muhim vazifalar sifatida belgilangan. Shuningdek, O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonunida zamonaviy bilim va kompetensiyalarni shakllantirish ta'lim tizimining asosiy maqsadlaridan biri sifatida e'tirof etiladi. L.S.Vygotskiy esa o'quvchining rivojlanishini ijtimoiy muhit bilan bog'lab, o'qitish jarayonining hamkorlik asosida tashkil etilishini ilmiy jihatdan asoslaydi. A.V.Khutorskiy tomonidan ishlab chiqilgan kompetensiyaviy yondashuv esa ta'lim natijalarini amaliy faoliyat bilan integratsiyalash zarurligini ko'rsatadi. Shu bilan birga, O'zbekiston ta'lim tizimida ham pedagog kadrlar tayyorlashni takomillashtirish, innovatsion pedagogik texnologiyalarni joriy etish hamda ta'lim sifatini oshirishga qaratilgan keng ko'lamlı islohotlar amalga oshirilmoqda. Biroq, mavjud amaliyot tahlili shuni ko'rsatadiki, bo'lajak boshlang'ich ta'lim o'qituvchilarini innovatsion faoliyatga tayyorlash jarayonida nazariy bilimlar bilan amaliy faoliyat o'rtasida muayyan nomuvofiqliklar saqlanib qolmoqda.

Zamonaviy ta'lim tizimining rivojlanish tendensiyalari pedagogik jarayonga innovatsion yondashuvlarni joriy etishni taqozo etmoqda. Innovatsiya tushunchasi dastlab iqtisodiyot sohasida shakllangan bo'lib, keyinchalik u ijtimoiy sohalar, jumladan, ta'lim tizimiga keng tatbiq etildi. Pedagogik nuqtai nazardan innovatsiya — bu ta'lim jarayonini takomillashtirishga qaratilgan yangi g'oya, metod, texnologiya va tashkiliy shakllarning joriy etilishi bilan bog'liq murakkab va ko'p qirrali jarayon hisoblanadi. Boshlang'ich ta'limda innovatsion yondashuvlar o'quvchilarning yosh xususiyatlarini inobatga olgan holda ularning bilish faoliyatini faollashtirish, mustaqil fikrlashini rivojlantirish hamda ijodiy salohiyatini ro'yobga chiqarishga xizmat qiladi. Shu bois, innovatsion yondashuvlar nafaqat ta'lim samaradorligini oshiradi, balki o'quvchilarning shaxsiy rivojlanishiga ham bevosita ta'sir ko'rsatadi. Ilmiy adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, innovatsion yondashuvlarning nazariy asoslari bir qator fundamental pedagogik nazariyalar bilan uzviy bog'liqdir. Xususan, konstruktivistik yondashuvga ko'ra, bilim tayyor holda berilmaydi, balki o'quvchi tomonidan faol ravishda quriladi. Ushbu nazariya asoschisi sifatida e'tirof etiluvchi John Dewey ta'lim jarayonida o'quvchining tajribaga asoslangan faoliyatini ustuvor deb hisoblaydi. Uning fikricha, o'rganish bu faol tajriba jarayoni bo'lib, unda o'quvchi muammoli vaziyatlarni hal etish orqali bilimga ega bo'ladi. Mazkur yondashuv innovatsion ta'lim texnologiyalarining, xususan, muammoli o'qitish va loyiha metodining nazariy poydevorini tashkil etadi. Shuningdek, ijtimoiy-konstruktivistik nazariya vakili L.S. Vygotskiy tomonidan ishlab chiqilgan "yaqin rivojlanish zonasi" konsepsiyasi innovatsion ta'limning muhim nazariy asoslaridan biri hisoblanadi. Ushbu konsepsiyaga ko'ra, o'quvchi mustaqil bajara olmaydigan, ammo kattalar yoki tengdoshlar yordamida amalga oshira oladigan faoliyat orqali rivojlanadi. Bu esa ta'lim jarayonida hamkorlikka asoslangan, interfaol metodlarni qo'llash zarurligini ko'rsatadi. Innovatsion yondashuvlarning yana bir muhim nazariy asosini kompetensiyaviy yondashuv tashkil etadi. Ushbu yondashuvga ko'ra, ta'lim natijasi sifatida faqat bilim emas, balki uni amaliy faoliyatda qo'llashga qaratilgan

kompetensiyalar shakllanishi zarur. A.V.Khutorskiy kompetensiyani shaxsning samarali faoliyat yuritish qobiliyati sifatida talqin etib, uni bilim, ko'nikma va tajribaning integratsiyasi sifatida izohlaydi. Bu esa bo'lajak o'qituvchilarni tayyorlashda innovatsion kompetensiyalarni shakllantirish zarurligini asoslaydi. Ushbu texnologiyalar o'quvchilarning o'quv jarayonidagi faolligini oshiradi, ularni mustaqil fikrlashga undaydi hamda ta'lim samaradorligini ta'minlaydi. Xalqaro tashkilotlar tomonidan olib borilgan tadqiqotlar ham innovatsion yondashuvlarning muhimligini tasdiqlaydi. Xususan, UNESCO hisobotlarida ta'lim tizimida innovatsion texnologiyalarni joriy etish o'quvchilarning kreativ va tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishda asosiy omil sifatida qayd etilgan. OECD tadqiqotlari esa innovatsion kompetensiyalarni shakllantirish zamonaviy ta'lim tizimining ustuvor yo'nalishlaridan biri ekanligini ko'rsatadi. Shu bilan birga, boshlang'ich ta'limda innovatsion yondashuvlarni joriy etish bir qator didaktik tamoyillarga asoslanadi. Ular qatoriga:

- o'quvchiga yo'naltirilganlik;
- faoliyatga asoslanganlik;
- Individuallashtirish;
- refleksiya va baholash kiradi.

Bu tamoyillar o'quv jarayonining samarali tashkil etilishini ta'minlaydi hamda innovatsion ta'lim muhitini shakllantirishga xizmat qiladi.

Yuqoridagi keltirib o'tilgan nazariy tahlillar shuni ko'rsatadiki, innovatsion yondashuvlar boshlang'ich ta'lim tizimining ajralmas qismi bo'lib, ular o'quvchilarning har tomonlama rivojlanishini ta'minlashga qaratilgan. Shu bilan birga, ushbu yondashuvlarni samarali joriy etish o'qituvchining innovatsion faoliyatga tayyorligiga bevosita bog'liq. Boshlang'ich ta'limda innovatsion yondashuvlarning ilmiy-nazariy asoslari konstruktivistik, ijtimoiy-konstruktivistik va kompetensiyaviy yondashuvlar bilan uzviy bog'liq bo'lib, ular ta'lim jarayonini modernizatsiya qilishda muhim metodologik asos vazifasini bajaradi.

NATIJALAR VA MUHOKAMA

Zamonaviy ta'lim tizimida pedagog kadrlarning kasbiy tayyorgarligi ularning egallagan bilimlari bilan emas, balki ushbu bilimlarni amaliy faoliyatda qo'llash qobiliyati bilan baholanadi. Shu bois, pedagogik ta'lim jarayonida kompetensiyaviy yondashuv ustuvor ahamiyat kasb etmoqda. Mazkur yondashuvga ko'ra, ta'lim natijasi sifatida shaxsda muayyan kasbiy faoliyatni samarali amalga oshirish imkonini beruvchi kompetensiyalar tizimi shakllanishi lozim. Ilmiy manbalarda "kompetensiya" tushunchasi turlicha talqin qilinadi. A.V.Khutorskiy kompetensiyani shaxsning samarali faoliyat yuritish qobiliyati sifatida izohlaydi va uni bilim, ko'nikma, malaka hamda tajribaning integratsiyalashgan tizimi sifatida qaraydi. Demak, bo'lajak boshlang'ich ta'lim o'qituvchisining kasbiy tayyorgarligi uning kompetensiyalar tizimi orqali namoyon bo'ladi.

Boshlang'ich ta'lim o'qituvchisining kasbiy kompetensiyalari ko'p komponentli tizimdan iborat bo'lib, ular quyidagilarni o'z ichiga oladi:

Birinchidan, pedagogik kompetensiya – bu o'qituvchining ta'lim jarayonini samarali tashkil etish, o'qitish metodlarini to'g'ri tanlash va o'quvchilarning yosh xususiyatlarini hisobga olish qobiliyatidir. Ushbu kompetensiya innovatsion yondashuvlarni qo'llashning asosini tashkil etadi.

Ikkinchidan, kommunikativ kompetensiya – o'qituvchining o'quvchilar, ota-onalar va hamkasblar bilan samarali muloqot o'rnatish qobiliyatini anglatadi. Innovatsion ta'lim jarayonida hamkorlikka asoslangan faoliyat ustuvor bo'lgani sababli, ushbu kompetensiya alohida ahamiyat kasb etadi.

Uchinchidan, axborot-kommunikatsion kompetensiya (AKT) – zamonaviy raqamli texnologiyalardan samarali foydalanish, ta'lim jarayonini raqamlashtirish va axborotni qayta ishlash ko'nikmalarini o'z ichiga oladi. Bu kompetensiya innovatsion faoliyatning muhim tarkibiy qismi hisoblanadi.

To'rtinchidan, innovatsion kompetensiya – pedagogning yangi g'oyalarni ishlab chiqish, innovatsion metodlarni qo'llash hamda o'z faoliyatini doimiy ravishda takomillashtirish qobiliyatini ifodalaydi. Bu kompetensiya zamonaviy o'qituvchining eng muhim sifatlaridan biri hisoblanadi.

Beshinchidan, refleksiv kompetensiya – pedagogning o'z faoliyatini tahlil qilish, baholash va takomillashtirish qobiliyatidir. Innovatsion faoliyat samaradorligi aynan refleksiya orqali oshadi.

Mazkur kompetensiyalar tizimi bo'lajak o'qituvchining innovatsion faoliyatga tayyorligini belgilovchi asosiy omil hisoblanadi.

Innovatsion faollik esa pedagogning yangilikka munosabati, yangi metodlarni qo'llashga tayyorligi hamda kasbiy rivojlanishga intilishi bilan belgilanadi. Ilmiy adabiyotlarda innovatsion faollik quyidagi komponentlar orqali tavsiflanadi:

- motivatsion komponent – yangilikka qiziqish va ehtiyoj;
- kognitiv komponent – innovatsion bilimlar majmuasi;
- faoliyat komponenti – innovatsion metodlarni amalda qo'llash;
- refleksiv komponent – natijalarni tahlil qilish.

Bo'lajak boshlang'ich ta'lim o'qituvchilarida innovatsion faollikni shakllantirish bir qator pedagogik shart-sharoitlarga bog'liq. Jumladan:

- o'quv jarayonini interfaol metodlar asosida tashkil etish;
- amaliy mashg'ulotlar va treninglarni kuchaytirish;
- mustaqil ta'limni rivojlantirish;
- refleksiya va o'z-o'zini baholash mexanizmlarini joriy etish.

Xalqaro tajriba ham pedagoglarning innovatsion kompetensiyalarini rivojlantirish muhim ekanligini tasdiqlaydi. Xususan, OECD hisobotlarida o'qituvchilarning innovatsion salohiyatini oshirish ta'lim sifatini yaxshilashning asosiy omillaridan biri sifatida qayd etilgan. Shuningdek, zamonaviy pedagogik tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, innovatsion faoliyatga tayyorlik faqat nazariy bilimlar bilan emas, balki amaliy faoliyat orqali shakllanadi. Shu sababli, pedagogik ta'lim jarayonida nazariya va amaliyot integratsiyasini ta'minlash muhim ahamiyat kasb etadi. Bo'lajak boshlang'ich ta'lim o'qituvchisining innovatsion faoliyatga tayyorligi uning kasbiy kompetensiyalari tizimi hamda innovatsion faolligi bilan uzviy bog'liq bo'lib, ular kompleks yondashuv asosida shakllantirilishi zarur. Kompetensiyaviy yondashuv esa mazkur jarayonning metodologik asosini tashkil etadi.

Zamonaviy ta'lim tizimida pedagog kadrlarni innovatsion faoliyatga tayyorlash masalasi global miqyosda dolzarb ilmiy-pedagogik muammolardan biri sifatida e'tirof etilmoqda. Rivojlangan mamlakatlar ta'lim tizimi tahlili shuni ko'rsatadiki, o'qituvchilarning innovatsion kompetensiyalarini shakllantirish uzluksiz, tizimli va amaliy yo'naltirilgan yondashuv asosida amalga oshiriladi. Shu bois, xorijiy tajribani o'rganish va uni milliy ta'lim tizimiga moslashtirish muhim ahamiyat kasb etadi.

Finlandiya ta'lim tizimi pedagoglarni tayyorlashda innovatsion yondashuvlarning muvaffaqiyatli modeli sifatida e'tirof etiladi. Bu mamlakatda o'qituvchilik kasbi yuqori ijtimoiy maqomga ega bo'lib, pedagoglar magistr darajasiga ega bo'lishi majburiy hisoblanadi. Ta'lim jarayonida nazariya va amaliyot integratsiyasiga alohida e'tibor qaratiladi. Bo'lajak o'qituvchilar ilmiy-tadqiqot faoliyatiga jalb etilib, ularning analitik va innovatsion fikrlash ko'nikmalari rivojlantiriladi. Shuningdek, o'qituvchilarga katta darajada pedagogik erkinlik berilishi innovatsion metodlarni qo'llash imkoniyatlarini kengaytiradi.

Singapur ta'lim tizimi esa pedagoglarni tayyorlashda "uzluksiz kasbiy rivojlanish" tamoyiliga asoslanadi. Ushbu tizimda o'qituvchilar muntazam ravishda malaka oshirish kurslarida ishtirok etadi, yangi pedagogik texnologiyalarni o'zlashtiradi va amaliyotda qo'llaydi. Singapur modelining o'ziga xos jihati shundaki, har bir o'qituvchi uchun individual rivojlanish yo'li ishlab chiqiladi. Bu esa ularning innovatsion faoliyatini rag'batlantiradi.

Janubiy Koreya ta'lim tizimida esa raqamli texnologiyalarni ta'lim jarayoniga keng joriy etish orqali pedagoglarning innovatsion salohiyatini oshirishga alohida e'tibor qaratiladi. O'qituvchilar AKT vositalaridan samarali foydalanish orqali o'quv jarayonini interfaol va zamonaviy shaklda tashkil etadi. Shu bilan birga, davlat tomonidan pedagoglarni qo'llab-quvvatlash mexanizmlari ishlab chiqilgan bo'lib, bu ularning kasbiy rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Xalqaro tashkilotlar, xususan, UNESCO va OECD tomonidan olib borilgan tadqiqotlarda pedagoglarni innovatsion faoliyatga tayyorlashning quyidagi ustuvor yo'nalishlari belgilangan:

- ta'lim jarayonini innovatsion texnologiyalar asosida tashkil etish;
- o'qituvchilarning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish;
- uzluksiz kasbiy rivojlanish tizimini joriy etish;
- ta'limda raqamli texnologiyalardan samarali foydalanish.
- Shuningdek, xorijiy tajribalar shuni ko'rsatadiki, pedagoglarni innovatsion faoliyatga tayyorlashda quyidagi pedagogik shart-sharoitlar muhim ahamiyatga ega:
 - nazariya va amaliyotning integratsiyasi;
 - ilmiy-tadqiqot faoliyatiga jalb etish;
 - mustaqil ta'lim va refleksiyaning rivojlantirish;
 - motivatsion muhitni shakllantirish.

Mazkur tajribalar tahlili asosida shuni ta'kidlash mumkinki, rivojlangan mamlakatlarda pedagoglarni tayyorlash tizimi innovatsion faoliyatga yo'naltirilgan bo'lib, unda o'qituvchining shaxsiy rivojlanishi va kasbiy o'sishi markaziy o'rinni egallaydi.

XULOSA

Xulosa qilib aytadigan bo'lsak, xorijiy tajriba tahlili o'rganish davomida pedagoglarni innovatsion faoliyatga tayyorlash jarayoni uzluksiz, tizimli va kompleks xarakterga ega bo'lib, u nazariya va amaliyot integratsiyasiga asoslanadi. Ushbu tajribalarni milliy ta'lim tizimiga moslashtirish bo'lajak boshlang'ich ta'lim o'qituvchilarining innovatsion kompetensiyalarini rivojlantirishda muhim omil bo'lib xizmat qiladi

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasi "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. – Toshkent, 2020.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 29-apreldagi PF-5712-son Farmoni "Xalq ta'limi tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi to'g'risida".
3. Yo'ldoshev J.G., Tolipov S.T. Pedagogik texnologiyalar. – Toshkent: O'qituvchi, 2013. – 180 b.
4. Ishmuhamedov R.J. Innovatsion pedagogik texnologiyalar. – T.:, 2014. – 150 b.
5. Azizxo'jayeva N.N. Pedagogik texnologiya va pedagogik mahorat. – Toshkent, 2006. – 200 b.
6. John Dewey. Experience and Education. – New York: Macmillan, 1938. – 96 p
7. Lev Vygotsky. Mind in Society. – Harvard University Press, 1978. – 159 p.
8. A.V. Khutorsky. Key Competencies in Education. – Moscow, 2002. – 120 p.
9. S.B.Maxkamova Buyuk shoir zahiriddin muhammad bobur merosiningtasviriy san'at asarlariga ta'siri Vol. 3 No. 15 (2026): International Conference on Advance Research in Humanities, Sciences and Education
10. Maxkamova Saodat Baxtiyarovna. Pedagogical conditions for the preparation of future teachers of fine arts for the artistic analysis of the works of chingiz akhmarov. 2026. International Journal of Artificial Intelligence, 6(02), 188-193.
11. Maxkamova Saodat Baxtiyarovna Qalamtasvir fanida grafik rassomlar ishlarini badiiy tahlil qilishga tayyorlashning pedagogik shart-sharoitlari.Vol. 9 No. 1 2026: Pedagogik Tadqiqotlar Jurnali 3-10 b.